

Strajki w Małopolsce 1981-1982

<https://odgrudniadogrudnia.ipn.gov.pl/gg/form/r824427512,Hutnicze-Przedsiębiorstwo-Remontowe-nr-3-w-Nowej-Hucie.html>
19.05.2024, 00:07

HUTNICZE PRZEDSIĘBIORSTWO REMONTOWE NR 3 W NOWEJ HUCIE

Kraków woj. miejskie krakowskie

Data

13-16 XII 1981 r.

Liczebność strajkujących

ok. 1600 osób

Opis przebiegu strajku

13 XII 1981 r. ok. godz. 8.00 członkowie KZ „S”, na czele z przewodniczącym Januszem Kaliszem, wobec wprowadzenia stanu wojennego zaczęli przygotowywać ewakuację dokumentacji związkowej na teren Kombinatu HiL. Ok. godz. 13.00 spakowane dokumenty oraz sztandar „S” załadowano na samochód służbowy marki Żuk i zawieziono do budynku HPR-3 znajdującego się na terenie HiL. W budynku tym znajdowały się wydziały: Elektryczny, Mechaniczny i Hutniczy. Członkowie KZ po złożeniu dokumentacji w jednym z pomieszczeń udali się na pierwsze piętro do lokalu KW „S” Wydziału Elektrycznego. W tym czasie w budynku przebywało ok. 80 osób z brygad zabezpieczenia ruchu Kombinatu. Noc przebiegła spokojnie, ze względu na strajk w hucie załogi nie pracowały. 14 grudnia w świetlicy zwołano zebranie pracowników, na którym przegłosowano decyzję o zorganizowaniu strajku solidarnościowego popierającego protest w HiL. Komisja Zakładowa na czele z J. Kaliszem i Edwardem Łozińskim przekształciła się w KS. Informację o proklamacji strajku podano przez radiowęzeł ok. godz. 10.00. Udział w strajku był dobrowolny i każdy mógł swobodnie opuścić budynek. Siedziba KS znajdowała się na pierwszym piętrze w pokoju 109, naprzeciwko lokalu KW „S” Wydziału Elektrycznego. W pokoju tym znajdowały się urządzenia radiowęzła, założonego niedawno dzięki staraniom członków „S”. Osoby wchodzące do pomieszczenia KS i KW „S” Wydziału Elektrycznego były legitymowane przez noszących biało-czerwone opaski robotników ze straży porządkowej utworzonej na polecenie J. Kalisza. Członkowie straży pilnowali również bramy

wejściowej do budynku, który nie był oflagowany ani oplakatowany. Pracownicy przebywali na ogół w szatni wydziału. Chociaż wobec protestu w Kombinacie przedsiębiorstwo i tak nie mogło pracować, to ogłoszenie strajku stanowiło wyraz poparcia dla KS HiL. Przez radiowęzeł nadawano bieżące wiadomości o sytuacji strajkowej, komunikaty otrzymywane od łączników z KS HiL oraz muzykę. Ok. godz. 8.30 kierownik Wydziału Elektrycznego Józef Rokita na polecenie zastępcy kierownika zakładu do spraw produkcji i jednocześnie członek ORMO inż. Lucjana Pawłowicza domagał się wyłączenia radiowęzła, na co nie zgodził się przewodniczący KS J. Kalisz. 15 grudnia ok. godz. 8.30 grupa kierowników wydziałów z inicjatywy L. Pawłowicza podjęła próbę nakłonienia członków KS do przerwania strajku. Nie zgodzono się na to, niemniej umożliwiono przełożonym nadanie tego dnia przez radiowęzeł komunikatu informującego o nielegalności strajku i namawiającego do podjęcia pracy. Nieznacznie zmodyfikowany komunikat nadano o godz. 9.35. W efekcie zaledwie 3 lub 4 osoby na ok. 1,6 tysiąca strajkujących zrezygnowały z kontynuowania protestu i zgłosiły się do kierownika Wydziału Elektrycznego, wyrażając chęć podjęcia pracy. 16 grudnia ok. godz. 8.20, już po interwencji sił wojskowo-milicyjnych w HiL, do członków KS zatelefonował kierownik HPR-3 Zbigniew Strzelecki, któremu komisarz wojskowy Huty zagroził użyciem siły wobec strajkujących pracowników, jeżeli do godz. 9.00 nie opuszczą zajmowanego obiektu. Z. Strzelecki przekazał ultimatum, prosząc o zakończenie strajku i rozwiązanie KS. Postanowiono przeprowadzić głosowanie. Po kwadransie od otrzymania telefonu podjęto decyzję o zawieszeniu działalności KS do czasu zakończenia stanu wojennego. Po jego odwołaniu planowano zebranie załogi, która miała zdecydować o rozwiązaniu KS lub ewentualnym kontynuowaniu działalności. Teren Kombinatu opuszczono przystanymi przez kierownika Z. Strzeleckiego tzw. osinobusami, które zawiozły przebywających tam wówczas robotników do budynku administracyjnego HPR-3 przy ul. Mrozowej, skąd zwolniono ich do domu. Pozostały w siedzibie Wydziału Elektrycznego były przewodniczący KZ/KS J. Kalisz zasłabł i został odwieziony do ambulatorium celem udzielenia mu pomocy medycznej. Za udział w strajku zwolniono w trybie dyscyplinarnym 13 osób, spośród których 9 przywróciła do pracy Terenowa Komisja Odwoławcza ds. Pracy Kraków-Nowa Huta, a 1 osobę przywrócił do pracy Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie (w pozostałych trzech wypadkach decyzja jest nieznana).

autor hasła: dr Ryszard Ziobroń

Opis zakładu pracy

W 1961 r. powołano Oddział Remontowy Hutniczego Przedsiębiorstwa Remontowego w Katowicach przy Hucie im. Lenina w Krakowie. Organizowano go na bazie dwóch wydziałów HiL: Produkcji Ubocznej (W-99) i Remontów Pieców Hutniczych (W-18). Przedsiębiorstwo świadczyło usługi remontowe na rzecz Kombinatu HiL. Załoga HPR w Krakowie uczestniczyła też w budowie huty „Katowice”. W 1968 r. przedsiębiorstwo zatrudniało ok. 4 tysiące osób i załogę stale powiększano, najwyższy poziom zatrudnienia osiągając w 1978 r. - 4743 pracowników etatowych. Po 1981 r. liczba zatrudnionych spadła. Od 1991 r. przeprowadzano restrukturyzację, m.in. większość pracowników stała się udziałowcami samodzielnego już przedsiębiorstwa. Obecnie HPR SA z siedzibą w Krakowie realizuje

zarówno w kraju, jak i za granicą liczne kontrakty w branży przemysłowo-hutniczej z zastosowaniem nowatorskich rozwiązań technologicznych.

autor hasła: dr Ryszard Ziobroń

Adresy zakładu pracy

Kraków, ul. Mrozowa 9.

Informacja z rocznika statystycznego

Wyciąg z Rocznika Statystycznego Województwa Miejskiego Krakowskiego 1982.

Wojewódzki Urząd Statystyczny w Krakowie ss. 37-38.

Ważniejsze dane o miastach i gminach

TABL. VI ZATRUDNIENIE^{a)} W GOSPODARCE USPOŁECZNIONEJ

Stan w dniu 31 XII

MIASTA GMINY	Ogółem		W tym kobiety		Z ogółem przypada na			
	1980	1981	1980	1981	sferę produkcji materialnej		sferę poza produkcją materialną	
	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981
WOJEWÓDZTWO	426209	416079	189660	185901	318266	306795	107943	109284
MIASTA RAZEM	395509	384927	175194	171219	295104	283657	100405	101270
Kraków	358620	349064	158561	154649	265077	254992	93543	94072
dz. Krowodrza	63363	61766	30153	29664	37108	36221	26255	25545
dz. Nowa Huta	94791	93614	30575	30403	81381	79876	13410	13738
dz. Podgórze	79462	76620	31637	30273	66243	63395	13219	13225
dz. Śródmieście	121004	117064	66196	64309	80345	75500	40659	41564
Dobczyce	1359	1377	622	602	1109	1120	250	257
Krzeszowice	3752	3568	2010	1951	3056	2854	696	714
Myślenice	9154	8962	4160	4121	7259	6990	1895	1972
Niepołomice	2034	1977	1062	1082	1737	1680	297	297
Proszowice	2524	2554	1400	1426	1483	1462	1041	1092
Skawina	10422	9660	3929	3912	9173	8245	1249	1415
Słomniki	824	855	477	510	604	635	220	220
Sułkowice	2068	2044	830	804	1822	1780	246	264
Wieliczka	4752	4866	2143	2162	3784	3899	968	967
WIEŚ RAZEM	30700	31152	14466	14682	23162	23138	7538	8014
Alwernia	1866	1933	767	780	1627	1679	239	254
Biskupice	278	254	152	145	173	142	105	112
Czernichów	880	911	480	484	590	610	290	301
Dobczyce	313	373	108	143	252	302	61	71
Drwinia	523	577	173	209	437	416	86	161
Gdów	1176	1213	654	676	852	882	324	331
Gołcza	753	770	311	329	581	569	172	201
Igołomia-Wawrzeńczyce	514	517	295	286	346	339	168	178
Iwanowice	333	364	199	216	188	188	145	176
Jerzmanowice-Przegonia	482	475	275	281	285	261	197	214
Kłaj	1256	1178	657	632	1055	968	201	210
Kocmyrzów-Luborzyca	810	795	431	418	597	569	213	226

Koniusza	706	631	389	329	350	316	356	315
Krzyszowice	2969	2977	956	977	2725	2699	244	278
Liszki	1103	1080	573	584	872	826	231	254
Michałowice	304	381	159	209	189	256	115	125
Mogilany	360	369	230	241	202	190	158	179
Myślenice	744	793	344	373	493	501	251	292
Niepołomice	883	1006	351	332	702	829	181	177
Nowe Brzesko	539	535	270	272	408	390	131	145
Pcim	894	900	441	485	670	655	224	245
Proszowice	790	832	320	326	662	682	128	150
Raciechowice	448	460	243	250	281	292	167	168
Radziemice	211	219	111	109	134	140	77	79
Siepraw	395	442	236	239	270	318	125	124
Skała	991	944	540	531	733	683	258	261
Skawina	1144	1115	619	595	624	610	520	505
Słomniki	779	737	255	263	698	643	81	94
Sułkowice	261	233	133	127	171	142	90	91
Sułoszowa	276	305	192	200	144	170	132	135
Świątniki Górne	1054	1030	494	496	901	872	153	158
Tokarnia	327	355	201	221	197	211	130	144
Trzyciąż	692	675	270	254	547	545	145	130
Wieliczka	849	934	437	428	568	625	281	309
Wielka Wieś	323	374	173	209	168	211	155	163
Wiśniowa	333	367	207	228	182	195	151	172
Zabierzów	3348	3345	1391	1398	2720	2714	628	631
Zielonki	793	753	429	407	568	498	225	255

a/ Pracownicy pełnozatrudnieni / łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo /

oraz niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy.

Zdjęcia zakładu

HPR nr 3 w Nowej Hucie, stan obecny: 2021 r., fot. Agnieszka Masłowska, IPN Kraków.

Lokalizacja

